

Szőlészeti és Borászati Intézet

H - 3300 Eger, Leányka utca 12. • Tel.: +36 36/520-400/4540 • E-mail: szbi@uni-eszterhazy.hu

Szakdolgozat-, tdk dolgozat, diplomamunka készítési segédlet

A szakdolgozat, a TDK-dolgozat és a diplomamunka közös célja, hogy a hallgató önállóan is képes legyen tudományos, illetve szakmai jellegű problémák feltárására, megoldására és eredményeinek rendszerezett bemutatására.

- **Szakdolgozat:** a tanulmányok lezárásának része, amely bizonyítja a hallgató szakmai felkészültségét.
- **TDK-dolgozat:** elsősorban kutatóorientált munka, amely új eredmények bemutatását célozza, és versenyhelyzetben kerül megmérettetésre.
- **Diplomamunka:** sok esetben gyakorlat-orientált, konkrét projektet, fejlesztést vagy céges együttműködést dokumentál.

Témaválasztás

A téma választása az egyik legfontosabb döntés, hiszen a hallgató hosszú hónapokon át fog vele foglalkozni.

Fontos szempontok:

- Illeszkedjen a hallgató érdeklődéséhez és jövőbeni terveihez.
- Legyen releváns a szak szempontjából.
- Reális idő- és erőforrásigény.
- Legyen elérhető hozzá szakirodalom és kutatási lehetőség.

A dolgozat nem egyik napról a másikra készül, hanem egy hosszabb folyamat eredménye.

Fő lépések:

1. Téma és témavezető kiválasztása.
2. Célok és kutatási kérdések megfogalmazása.
3. Szakirodalom gyűjtése, áttekintése.
4. Kutatás / kísérlet / adatgyűjtés.
5. Eredmények feldolgozása.
6. Szöveg kidolgozása, fejezetek megírása.
7. Formai szerkesztés, lektorálás, javítás.
8. Beadás és védés.

Időgazdálkodás:

Érdemes már a munka elején ütemtervet készíteni, az agrártudományi területen 3 félév áll rendelkezésre a dolgozat megírására.

Szőlészeti és Borászati Intézet

H - 3300 Eger, Leányka utca 12. • Tel.: +36 36/520-400/4540 • E-mail: szbi@uni-eszterhazy.hu

Dolgozatírás előtti teendők

Akár kísérletes, terepi, akár irodalmi jellegű szakdolgozatot készítesz, a munka megkezdését érdemes jóval a beadási határidő előtt, lehetőség szerint legalább két évvel korábban tervezni. Bár maga a vizsgálat vagy adatgyűjtés rövidebb időt is igényelhet, a tapasztalatok szerint mindig adódhatnak váratlan nehézségek, amelyekkel számolni kell.

A dolgozatkészítés első és legfontosabb lépése a kutatási kérdések pontos megfogalmazása, a dolgozat céljának tisztázása, valamint egy reális munkaterv összeállítása. Ezeket mindenképpen érdemes a témavezetővel átbeszélni. Fontos tudni, hogy a kutatás ritkán halad pontosan az eredeti terv szerint – ez a folyamat természetes része. Ha minden előre kiszámítható lenne, nem beszélénk kutatásról. Egyetlen kivétel van: ha azért nincs előrelépés, mert te magad nem dolgozol rajta.

A szakmai munka gyakran laboratóriumi vagy terepi feladatokkal kezdődik. Már ezek során, vagy röviddel utánuk, készíts részletes jegyzeteket: mit, mikor, hogyan végeztél, milyen módszert alkalmaztál, mit mutattak meg neked. Ezek a részletek később könnyen feledésbe merülnek, pedig a dolgozat megírásánál felbecsülhetetlenül fontosak lesznek.

A labor- vagy terepmunka során egyben a munkacsoport hivatalos tevékenységébe is bekapcsolódsz, ezért elvárás a felelősségteljes, megbízható és pontos munkavégzés.

A kommunikáció terén is lényeges a tudatosság. Ellenőrizd rendszeresen az e-mailjeidet, és minden megkeresésre válaszolj röviden, akár egy „Rendben” visszajelzéssel is. Ez az elsődleges kommunikációs csatorna, a közösségi média erre nem alkalmas. Ha határidőt kaptál egy részfeladatra, törekedj annak betartására. Ha valami miatt nem sikerül, nem történik tragédia – de mindenképp jelezd időben a témavezetőnek.

A dolgozat írása

A szakdolgozat elkészítése általában több időt igényel, mint ahogy azt elsőre gondolnánk. A témavezető feladata, hogy átnézze a munkát és javítási javaslatokat tegyen – ez több körös egyeztetést is jelenthet. Fontos figyelembe venni, hogy a témavezetőnek más feladatai is vannak (pl. terepi szezon, konferenciák, oktatás), ezért nem biztos, hogy rövid határidővel vagy hétvégén tud foglalkozni a dolgozattal. Előfordulhat az is, hogy rajtad kívül más hallgatók munkáját is irányítja, így időre van szüksége ahhoz, hogy a te szakdolgozatodat is alaposan át tudja nézni. Amennyiben az első változat még nem tartalmazza a dolgozat összes fejezetét, további verzióváltásokra lehet számítani.

A dolgozat megírásának első lépése az irodalomgyűjtés. Ez azt jelenti, hogy olyan szakirodalmat kell keresned, amely kapcsolódik a kitűzött célhoz, és segít az elméleti háttér bemutatásában. A témavezető adhat kiindulópontokat (pl. néhány cikket), de az önálló kutatómunka elvégzése elengedhetetlen. Az irodalomkereséshez megbízható eszköz például a Google Scholar.

A tudományos írás nyelve tárgyilagos és tényszerű; kerülni kell a történetmesélést, személyes hangvételt vagy mellébeszélést. A gondolatoknak logikusan kell kapcsolódnuk egymáshoz, így a szövegnek folyamatos, koherens gondolatmenetet kell követnie. Fontos, hogy a mondatok nyelvtanilag helyesek legyenek: mindig legyen alany és állítmány, hiszen a hiányos szerkezetek az írott tudományos szövegben elfogadhatatlanok.

Szólészeti és Borászati Intézet

H - 3300 Eger, Leányka utca 12. • Tel.: +36 36/520-400/4540 • E-mail: szbi@uni-eszterhazy.hu

A szakdolgozat egészére vonatkozik, hogy minden olyan információt, ami nem a sajátod, kötelező hivatkozni. Ez vonatkozik adatokra, kísérleti eredményekre, elméleti kijelentésekre és törvényszerűségekre is. Az idézés általában a mondat végén szerepel, de ha egy teljes bekezdés egy forrásra épül, akkor legalább a bekezdés végén meg kell jelennie. A szövegközi hivatkozásokhoz tartozó teljes forrásadatokat az irodalomjegyzékben kell feltüntetni.

Gyakran használt forma az APA-stílus, amelyet olyan programok segítségével könnyű kezelni, mint a Zotero. Ez ingyenes, platformfüggetlen és bármilyen modern böngészővel használható. Fontos, hogy ne használj szerző nélküli forrásokat, és kerülj a kizárólag weboldalakon megjelenő, lektorálatlan tartalmakat. Ha egy könyv vagy cikk szövegét valaki feltette egy weboldalra, mindig az eredeti forrást idézd.

A szakdolgozat érthetőségét nagyban segítik a képek, ábrák és diagramok. Ezek többnyire a *Bevezetés*, az *Irodalmi áttekintés* vagy az *Anyagok és módszerek* fejezetben jelennek meg. Ügyelj arra, hogy minden kép alatt szerepeljen a készítő neve. Használhatsz saját készítésű ábrákat, engedéllyel másokét, vagy szabadon felhasználható (pl. Creative Commons licenzű) tartalmat, a megfelelő jelölésekkel (pl. CC-BY-4.0).

Az ábrákat a dolgozatban való megjelenésük sorrendjében kell számozni, és a szövegben legalább egyszer hivatkozni kell rájuk. A tengelyeknél mindig tüntesd fel a mértékegységet is, enélkül az ábra értelmezhetetlen. A tengelyfeliratot nem helyettesítheti az ábra címe.

Mivel a szakdolgozat a te önálló munkád eredménye, ezt hangsúlyozd a szövegben is. Ahol a saját tevékenységedről van szó, bátran használj első személyt (pl. „*azt vizsgáltam, hogy...*”, „*arra kerestem választ, hogy...*”).

Bevezetés

A bevezetés célja, hogy kontextusba helyezze a vizsgált kérdést. A rész elején érdemes összefoglalni az adott témához kapcsolódó legfontosabb ismereteket, majd bemutatni, milyen hiányosságok vagy vitatott pontok maradtak fenn a szakirodalomban. Az általános kijelentéseket mindig támaszd alá példatanulmányok rövid bemutatásával. Fontos hangsúlyozni azt is, hogy az általad vizsgált kérdés hogyan járul hozzá a szélesebb összefüggések megértéséhez, és miért megfelelő az általad választott szerkezet, módszer vagy esettanulmány a vizsgálat szempontjából.

A bevezetés felépítése olyan, mint egy tölcser: a tágabb jelenségből fokozatosan haladunk a konkrét kutatási kérdés felé.

Célkitűzés

Ebben a részben a kutatási kérdést pontosan, de még nem technikai részletekbe bocsátkozva kell megfogalmazni. Ha hipotézisvizsgáló kutatásról van szó (pl. kísérletes vizsgálat esetén), itt kell rögzíteni a hipotézist és a hozzá kapcsolódó predikciókat is.

- A hipotézis legyen rövid, világos és egyértelmű.
- A predikciók olyan logikus következtetések, amelyek a hipotézis alapján megfogalmazhatók – még akkor is, ha a későbbi eredmények nem igazolják őket.

Szőlészeti és Borászati Intézet

H - 3300 Eger, Leányka utca 12. • Tel.: +36 36/520-400/4540 • E-mail: szbi@uni-eszterhazy.hu

Irodalmi áttekintés

Az irodalmi áttekintés célja, hogy bemutasd, milyen tudományos eredmények születtek eddig a választott témához kapcsolódóan, és hogyan illeszkedik a te kutatásod ebbe a képbe.

- Rendszerezd a szakirodalmat témakörök vagy kutatási irányok szerint, ne pusztán időrendben sorold fel a cikkeket.
- Mutasd be a korábbi kutatások fő eredményeit és következtetéseit, majd térj ki a vitás pontokra vagy hiányosságokra.
- Emeld ki, miben járulhat hozzá a te munkád a meglévő tudásanyag bővítéséhez.
- Az áttekintés ne legyen „felsorolás”, inkább összefoglaló és elemző jellegű szöveg legyen, amely logikus ívet ad a kutatásod előzményeinek.

Egy jó irodalmi áttekintés megmutatja, hogy:

1. tisztában vagy a releváns nemzetközi és hazai szakirodalommal,
2. képes vagy rendszerezni és kritikai szemmel értékelni a forrásokat,
3. pontosan be tudod helyezni saját vizsgálatodat a tudományos diskurzusba.

Anyagok és módszerek

Ebben a részben részletesen le kell írni a vizsgálat során alkalmazott módszereket: protokollokat, eszközöket, mintavételi eljárásokat, tartási körülményeket, adatfeldolgozási módszereket. A leírás legyen annyira pontos, hogy más kutató a dolgot alapján meg tudja ismételni a vizsgálatot. Fontos: olyan módszereket, amelyekhez nem kapcsolódik eredmény, nem érdemes részletezni.

Eredmények és értékelésük

Ebben a fejezetben a mért változók adatait mutatjuk be. Az eredményeket grafikonokkal, táblázatokkal szemléltethetjük, és ismertetjük a statisztikai elemzések kimenetelét. A szöveg legyen tömör, tényszerű és kizárólag az adatokra szorítkozzon. Az értelmezés és a lehetséges magyarázatok a következő fejezetben kapnak helyet.

Következtetések és javaslatok

Az eredmények rövid összefoglalásával kezdődik, majd a kapott következtetések szakirodalmi kontextusba helyezése következik.

- Hasonlítsd össze, hogy más kutatók hasonló kérdésekben mire jutottak.
- A fejezet tagolható megállapításonként: minden egyes fő következtetés után írd le annak lehetséges magyarázatait.
- A végén térj ki arra, hogy kutatásod hogyan járulhat hozzá a tágabb kérdéskör megértéséhez, és milyen újabb kérdéseket vet fel, milyen további vizsgálatok lennének indokoltak.

Összefoglalás

Szőlészeti és Borászati Intézet

H - 3300 Eger, Leányka utca 12. • Tel.: +36 36/520-400/4540 • E-mail: szbi@uni-eszterhazy.hu

Ebben a rövid (kb. 1 A4-es oldal terjedelmű) részben ismertesd a dolgozat főbb elemeit:

- milyen kérdésből indultál ki,
- milyen módszert alkalmaztál,
- milyen eredményekre jutottál,
- és milyen következtetéseket, javaslatokat tudtál megfogalmazni.

Szőlészeti és Borászati Intézet

H - 3300 Eger, Leányka utca 12. • Tel.: +36 36/520-400/4540 • E-mail: szbi@uni-eszterhazy.hu

Szakdolgozat vs. TDK dolgozat

A TDK-dolgozat több szempontból is eltér a szakdolgozattól vagy a diplomamunkától. Míg a szakdolgozat elsődleges célja, hogy a hallgató a tanulmányai végén bizonyítsa szakmai felkészültségét és összefoglalja a képzés során megszerzett tudását, addig a TDK-dolgozat kifejezetten kutatóorientált munka. Ennek középpontjában nem a teljes szakmai háttér bemutatása áll, hanem az, hogy a hallgató önálló vizsgálattal valami újszerű eredményt mutasson be, és ezzel hozzájáruljon a tudományos diskurzushoz.

A terjedelemben is van eltérés: a szakdolgozat rendszerint hosszabb, sokszor 50–80 oldalt is elérhet, míg a TDK-dolgozat általában rövidebb, fókuszáltabb, nagyjából 20–40 oldalas munka. A hangsúly itt kevésbé az irodalmi háttér részletes feltárásán, sokkal inkább az eredmények bemutatásán és azok alapos elemzésén van.

A formai követelmények szintén különböznek. A szakdolgozatnál szigorúan követni kell az intézményi előírásokat – például a margók, a betűtípus és a hivatkozási stílus pontos meghatározását. A TDK-dolgozat esetében ezek általában rugalmasabbak, de a tudományos írás alapvető szabályai természetesen itt is érvényesek: hivatkozások, ábrák, jegyzetek pontos és egységes kezelése nélkül a dolgozat nem tekinthető tudományos munkának.

A két dolgozat értékelési módja is eltér. A szakdolgozat a beadott írásos munkán és annak záróvizsga keretében történő megvédésén keresztül nyer értékelést. A TDK-dolgozat viszont egy tudományos konferencia keretei között kerül bemutatásra, ahol a hallgatónak nemcsak az írásos dolgozat minőségéről kell számot adnia, hanem előadói készségeiről is. A 10–15 perces prezentáció és az azt követő vita során a hallgatónak közérthetően, mégis tudományosan kell megfogalmaznia mondanivalóját, és válaszolnia kell a zsűri kérdéseire.

Az is különbség, hogy míg a szakdolgozatban akár egy jól megírt, összefoglaló jellegű irodalmi munka is elfogadható, addig a TDK esetében elvárás valamilyen újdonság, legyen az saját mérés, új módszer kipróbálása vagy egy ismert probléma új megközelítése. A TDK tehát jóval inkább tekinthető tudományos alkotásnak, míg a szakdolgozat a tanulmányok lezárását szolgáló összegző munkának.

Mindezekből látszik, hogy a TDK-dolgozat készítése nagyobb szabadságot ad a hallgatónak a kutatásban, ugyanakkor nagyobb kihívást is jelent, hiszen nemcsak az írásos anyag színvonalát, hanem az előadói készséget, az eredmények értelmezésének képességét és a tudományos közösség előtti helytállást is megköveteli.

A TDK dolgozat kérvényezhető, hogy szakdolgozatként is elfogadásra kerüljön. Ennek feltétele, hogy a hallgató felvegye és teljesítse a TDK Kutatómunka I. és II. szabadon választható tantárgyakat, valamint az elkészült dolgozatát a tudományos diákköri konferencián bemutassa és annak védési jegye ötös legyen.

Szakdolgozat vs. TDK dolgozat vs. Diplomamunka

A diplomamunka sok tekintetben átmenetet képez a kettő között, de saját hangsúlyokkal. Jellemzően gyakorlat-orientáltabb, mint a szakdolgozat, és sok esetben valamilyen konkrét projekt, fejlesztés vagy vállalati együttműködés dokumentációja. Terjedelme a szakdolgozathoz hasonló, de a hangsúly nem

Szőlészeti és Borászati Intézet

H - 3300 Eger, Leányka utca 12. • Tel.: +36 36/520-400/4540 • E-mail: szbi@uni-eszterhazy.hu

feltétlenül a széles szakirodalmi háttér bemutatásán van, hanem a gyakorlati feladat megoldásának részletes bemutatásán, a folyamat dokumentálásán és az eredmények értékelésén. A diplomamunka védeése a záróvizsga része, ahol a hallgatónak a szakmai gyakorlathoz kapcsolódóan is helyt kell állnia.

Összefoglalva: a szakdolgozat célja a tanulmányok lezárása és a szakmai felkészültség bizonyítása, a TDK-dolgozat célja új kutatási eredmények bemutatása és a tudományos közösség előtti megmérettetés, míg a diplomamunka inkább gyakorlati jellegű, szakmai projekt vagy fejlesztés dokumentációja, amely a hallgató pályára való felkészültségét mutatja meg.

Szőlészeti és Borászati Intézet

H - 3300 Eger, Leányka utca 12. • Tel.: +36 36/520-400/4540 • E-mail: szbi@uni-eszterhazy.hu

A Szőlészeti és Borászati Intézet munkatársai által összeállított témaválaszték

Dr.habil Zsófi Zsolt, egyetemi docens, intézetigazgató

Oktatott tudományterületek: szőlőnövény biológiája, szőlőtermesztés és klímaváltozás, termőhelyismeret és eredetvédelem, szőlőélettan, stresszfiziológia, érésdinamika

Javasolt szakdolgozati témakörök:

✚ Szőlőtermesztés és klímaváltozás

Kutatási kérdések:

Miként hat a klímaváltozás a szőlő érési idejére, a cukor- és savtartalom alakulására, fenolos éréseire? Milyen hatással van fajtaszerkezetre? Hogyan változik a szőlőtermesztés földrajzi elterjedése, és mely régiók válnak kedvezőbbé vagy kedvezőtlenebbé a jövőben? Milyen rövid és hosszú alkalmazkodási stratégiákat dolgozhatnak ki a termelők a minőség és a mennyiség fenntartására?

Források:

Tudományos folyóiratok, nemzetközi szervezetek (FAO, IPCC) jelentései, valamint kutatóintézetek és egyetemek tanulmányai. Ezen kívül fontos szerepet játszanak a helyi meteorológiai adatsorok, mérési eredmények, borvidéki statisztikák és termelői tapasztalatok.

Módszerek:

Kvantitatív elemzés meteorológiai idősorok és termés hozam és minőség-adatok felhasználásával. Szabadföldi mérések, megfigyelések. Interjúk készítése szőlősgazdákkal az adaptációs, jó gyakorlatok feltárása érdekében. Kísérleti ültetvények vizsgálata fajták és termesztéstechnológiák tesztelésére.

✚ Termőhelyi kutatások

Kutatási kérdések:

A vizsgálat központi kérdése, hogy a termőhelyi adottságok, takarónövények alkalmazása, valamint a dűlők részletes drónfelvételezése miként járulhat hozzá a szőlőtermesztés optimalizálásához? Hogyan befolyásolja a takarónövények alkalmazása a talaj állapotát, a vízháztartást és a mikroklimát, illetve hogyan hatnak ezek a tényezők a szőlő bogyóösszetételére és a bor jellegére?

Források:

Szőlészeti és agrárökológiai szakirodalom, különösen a takarónövények alkalmazásáról szóló kutatások. Emellett kutatóintézetek kísérleti jelentései és a helyi termelők tapasztalatai.

Módszerek:

A kutatás során a területek pontos feltérképezése drónfelvételezéssel történik. A takarónövények hatásának vizsgálata kontrollált kísérletekben zajlik, ahol különböző növénykeverékek kerülnek/kerültek telepítésre. Mennyiségi és minőségi paraméterek elemzése.

✚ Speciális zöldmunka

Kutatási kérdések:

Milyen hatással van a speciális zöldmunka a szőlő minőségére, hozamára és a növény egészségi állapotára? Milyen gazdasági és környezeti előnyökkel járhat a hagyományos módszerekkel szemben?

Szőlészeti és Borászati Intézet

H - 3300 Eger, Leányka utca 12. • Tel.: +36 36/520-400/4540 • E-mail: szbi@uni-eszterhazy.hu

Források:

Nemzetközi szőlészeti és borászati szakfolyóiratok, kutatóintézetek tanulmányai. Termelői esettanulmányok.

Módszerek:

Drón- és szenzoralapú monitoring a lombfelület és a hajtásnövekedés felmérésére. Kísérleti parcellákon végzett összehasonlító vizsgálatok a hagyományos és a speciális zöldmunka hatékonyságáról.

Alany-nemes kölcsönhatás vizsgálata

Kutatási kérdések:

Milyen módon befolyásolja az alany a nemes szőlőfajták növekedését? Hogyan hat az alany a víz- és tápanyagfelvételre, valamint a stressztűrésre? Milyen rövid és hosszú távú kölcsönhatások figyelhetők meg a különböző alany-nemes kombinációkban?

Források:

Nemzetközi szőlészeti szaklapok, kutatóintézetek kísérleti eredményei, valamint hazai borászati egyetemek és intézmények tanulmányai.

Módszerek:

Terepi/tenyészedényes kísérletek, megfigyelések különböző alany-nemes kombinációkkal, hozam- és minőségi mutatók összehasonlítása. Szőlőélettani (fotoszintézis, transzspiráció, vízháztartás) módszerek a kölcsönhatások jellemzésére.

Szőlőbogyó textúra vizsgálatok

Kutatási kérdések:

Milyen tényezők befolyásolják a szőlő bogyó textúráját (pl. héj vastagság, hús keménység)? Hogyan hatnak a természetstechnológiai beavatkozások és a környezeti tényezők a bogyó mechanikai tulajdonságaira? Hogyan befolyásolják a textúra tulajdonságok a szőlő minőségét?

Források:

Szőlészeti és élelmiszer-tudományi tudományos szaklapok, valamint a bogyó szerkezetével és érésével foglalkozó kísérleti munkák, élelmiszer-textúra elemzéssel foglalkozó publikációk és laboratóriumi mérési protokollok.

Módszerek:

Mechanikai vizsgálatok textúraelemző készülékkel (pl. penetrométeres mérések) a bogyó textúrájának (pl. bogyókeménység, bogyóhéjrugalmasság, bogyóhéjvastagság) értékelésére. Kiegészítő analitikai vizsgálatok.

Dr. Bene Zsuzsanna, egyetemi docens

Oktatott tudományterületek: élelmiszerbiztonság, borászati kémia, borászati mikrobiológia, borstabilitás, bor és gasztronómia

Javasolt szakdolgozati témakörök:

Az élelmiszerbiztonság megvalósulása a borászatban

Szőlészeti és Borászati Intézet

H - 3300 Eger, Leányka utca 12. • Tel.: +36 36/520-400/4540 • E-mail: szbi@uni-eszterhazy.hu

Kutatási kérdések: Hogyan valósul meg a HACCP-rendszer a borászatban? Milyen élelmiszerbiztonsági kihívások vannak a borkészítés során?

Források: EU-s és hazai élelmiszerbiztonsági szabályozások, borászati minőségbiztosítási kézikönyvek (IFS, BRC, ISO rendszerek).

Módszerek: dokumentumelemzés, interjúk borászati szakemberekkel, esettanulmány egy konkrét pincészetben.

A klímaváltozás hatására bekövetkező kémiai változások vizsgálata a borok összetételében

Kutatási kérdések: Hogyan változik a cukor-, sav-, polifenol-tartalom, pH a különböző évjáratokban? Milyen összefüggés van a hőmérséklet, csapadék és a bor kémiai profilja között?

Források: tudományos cikkek (pl. OENO One, Food Chemistry, VitenoClimat), meteorológiai és borászati évjárat-összefoglalók.

Módszerek: laborvizsgálatok, több évjárat összehasonlító elemzése, statisztikai modellezés.

Bio és vegán borkészítés az Egri borvidéken

Kutatási kérdések: Milyen kihívások és lehetőségek vannak a bio/vegán borkészítésben? Hogyan fogadják a fogyasztók?

Források: bio borászatokra vonatkozó szabályozások, piaci jelentések, biotanúsító szervezetek vonatkozó adatbázisai

Módszerek: interjúk borászokkal, összehasonlító elemzés (bio vs. konvencionális bor).

A buborékos borok világa, borkészítési trendek megjelenése, borgasztronómiai pozicionálás

Kutatási kérdések: Milyen borkészítési trendek uralkodnak (Prosecco, pezsgő, pét-nat)? Hogyan változnak a fenntartható borkészítésnek való megfelelés során? A fenntartható gasztronómiában hogyan lehet pozicionálni ezeket a termékeket?

Források: OIV szakmai anyagok, egyes borvidékekről szóló könyvfejezetek, winefoly elemzések, magyar pezsgőkonferenciákról szóló anyagok

Módszerek: kóstolói panel összehasonlítása, interjú borgasztronómiai szereplőkkel, összehasonlító elemzések különböző készítési technológiákat illetően (előnyök, hátrányok), esettanulmány egy adott borvidék esetében ezeknek a termékeknek a megjelenése, története, fejlődése, jövője, eredetvédelmi rendszerbe való beilleszthetőség terén.

Héjonerjesztéssel történő fehérborkészítés kémiai összetételének vizsgálata

Kutatási kérdések: Milyen hatással van a héjon erjesztés a polifenolokra, antioxidánsokra, illatanyagokra? Hogyan változik a bor stabilitása?

Források: szőlészeti-borászati kutatások, kémiai analitikai tanulmányok

Módszerek: laborvizsgálatok, összehasonlítás héjon és héj nélkül készült borok között.

Száraz szamorodni – vino sherry – vin jaune borok összehasonlítása

Kutatási kérdések: Miben hasonlítanak és különböznek a biológiai érlelés alatt álló borok? Hogyan alakul az aromaprofil és a kémiai összetétel?

Források: borászati szakirodalom, nemzetközi tanulmányok sherryről és vin jaune-ról.

Szőlészeti és Borászati Intézet

H - 3300 Eger, Leányka utca 12. • Tel.: +36 36/520-400/4540 • E-mail: szbi@uni-eszterhazy.hu

Módszerek: kémiai analízis (aldehidek, észterek), érzékszervi bírálat, nemzetközi szakirodalmi összehasonlítás.

✚ Újborok érzékszervi harmonizálása és stabilizálása

Kutatási kérdések: Hogyan lehet csökkenteni az újborok nyersességét? Mely technológiai eljárások javítják a fogyaszthatóságot?

Források: borászati technológiai kézikönyvek, újborokra vonatkozó tanulmányok.

Módszerek: érzékszervi bírálatok, stabilitás-vizsgálatok, technológiai kísérletek (pl. derítési próbák különböző szerekkel).

✚ Növényi fehérjékkel történő derítés megvalósítása

Kutatási kérdések: Mennyire hatékonyak a különböző növényi fehérjék a derítésben? Milyen hatásuk van a bor érzékszervi tulajdonságaira?

Források: borászati technológiai cikkek, vegán borkészítés kutatásai.

Módszerek: laborvizsgálatok derítés előtt/után, érzékszervi tesztek, összehasonlítás állati eredetű derítőanyagokkal.

✚ Borászati tanninhasználat: technológiai célok, fajtaspecifikus megközelítések és minőségi hatások

Kutatási kérdések: Milyen technológiai és érzékszervi hatásai vannak a különböző típusú (hidrolizálható és kondenzált) tanninok alkalmazásának a vörös- és fehérborokban? Hogyan befolyásolja a szőlőfajta (pl. Kékfrankos, Cabernet Sauvignon, Chardonnay, Sauvignon blanc) a tanninok hatékonyságát és érzékszervi eredményét? Milyen előnyei és korlátai vannak a borászati tanninhasználatnak a bor stabilitása, színmegőrzése és ízszerkezete szempontjából? Milyen szerepet játszik a tannin a bor technológiai cél (pl. oxidáció elleni védelem, szerkezetjavítás, derítés, hordóhatás pótlása) elérésében?

Milyen különbségek tapasztalhatók természetes és hozzáadott tanninok alkalmazása között a végtermék minőségében?

Források: borászati technológia könyvek, szakcikkek, borászati hírlevelek, gyártói dokumentációk és termékleírások különböző tannin-preparátumokról (pl. Enartis, Laffort, IOC, AEB stb.)

Módszerek: Különböző tanninokkal kezelt minták beállítása, érzékszervi bírálat (paneles kóstolás), kémiai analízis (pl. színintenzitás, összpolicfenol, antocián, antioxidáns kapacitás mérése), összehasonlító statisztikai értékelés (átlagok, korreláció, varianciaanalízis)

Dr. Vincze Judit, egyetemi docens

Oktatott tudományterületek: agrárgazdaságtan, ökonómia, üzemtan, bormarketing, menedzsment, projektmenedzsment

Javasolt szakdolgozati témakörök:

A kutatási kérdések és a módszerek kiválasztása a témakör szűkítésétől és véglegesítésétől függ majd.

Szőlészeti és Borászati Intézet

H - 3300 Eger, Leányka utca 12. • Tel.: +36 36/520-400/4540 • E-mail: szbi@uni-eszterhazy.hu

A borturizmus helyzetelemzése, illetve fejlesztési lehetőségeinek vizsgálata egy tetszőleges célterületen

Kutatási kérdések:

Helyzetelemzés: Milyen a borturizmus jelenlegi helyzete a választott célterületen? Milyen szerepet játszik a borturizmus a térség gazdaságában és turizmusában? Kik a célcsoportjai (belföldi vs. külföldi turisták, fiatalok vs. idősebbek, prémiumfogyasztók vs. átlagos borfogyasztók)?

Fejlesztési lehetőségek: Milyen erősségekkel és gyengeségekkel rendelkezik a vizsgált borvidék a borturizmus szempontjából? Milyen fejlesztési lehetőségek vannak a borturizmus kínálatában (például: borfesztiválok, pincelátogatások, gasztroturizmus integrációja, szálláshelyek minősége, stb.)? Hogyan lehetne jobban bekapcsolni a borturizmust a kulturális és ökoturisztikai kínálatba? Milyen marketing- és promóciós eszközök segíthetik a választott borvidék versenyképességét?

Források: Magyar Turisztikai Ügynökség (MTÜ) – turizmusfejlesztési stratégiák, borvidéki tanulmányok. Magyar Turizmus Zrt. / MTÜ borturizmushoz kapcsolódó kiadványai. Borvidéki hegyközségek, borászati szövetségek borturizmushoz kapcsolódó kiadványai.

Módszerek:

Szekunder kutatás: Szakirodalom feldolgozása. Statisztikai adatok elemzése. Versenytárs-elemzés (például: hazai - és külföldi borvidékek jó gyakorlatai alapján).

Primer kutatás: Kérdőíves felmérés: turisták és borfogyasztók körében (például: motivációk, elégedettség, igények, stb.) Interjúk: borászatokkal, turisztikai szolgáltatókkal, helyi döntéshozókkal. Megfigyelés: helyszíni tapasztalat gyűjtése (borutak, pincelátogatások, fesztiválok, stb.).

Elemzési módszerek: SWOT-analízis a vizsgált borvidékre. Kereslet–kínálat összevetése. Fejlesztési javaslatok kidolgozása (például: új programcsomagok, marketingkampányok, stb.).

Adott turisztikai termék (gasztronómia és borturizmus, stb.) jelentősége, szerepe Magyarország és/vagy valamely borrégió turizmusában

Kutatási kérdések:

Általános jelentőség: Milyen szerepet tölt be a gasztronómia és a borturizmus Magyarország turizmusában? Milyen gazdasági, kulturális és társadalmi jelentősége van a bor- és gasztroturizmusnak egy kiválasztott borrégióban/borvidéken? Hogyan illeszkedik a borturizmus a nemzeti turizmusstratégiába?

Célcsoportok és kereslet: Kik a főbb látogatói a gasztro- és borturizmusnak (belföldi, külföldi, fiatal, prémiumfogyasztók)? Milyen motivációk állnak a borturizmus iránti kereslet mögött (kultúra, élmény, gasztronómia, rekreáció)?

Kínálat és szereplők: Milyen szolgáltatásokat kínálnak a borvidékek (borfesztiválok, kóstolók, tematikus utak, helyi ételek)? Hogyan működik együtt a borászat, a vendéglátás és a szálláshelyszolgáltatás? Milyen marketingeszközökkel lehet erősíteni a borturizmus vonzerejét?

Fejlesztési lehetőségek: Hogyan lehet integrálni a borturizmust más turisztikai termékekkel (például: kulturális-, wellness-, ökoturizmus)? Milyen trendek határozzák meg a jövőjét (például: slow tourism, fenntarthatóság, élményalapú szolgáltatások)?

Források: Magyar Turisztikai Ügynökség (MTÜ) – Gasztro- és borturizmus fejlesztési dokumentumai. KSH – turizmus és vendéglátás statisztikák. Hegyközségek Nemzeti Tanácsa (HNT)

Szőlészeti és Borászati Intézet

H - 3300 Eger, Leányka utca 12. • Tel.: +36 36/520-400/4540 • E-mail: szbi@uni-eszterhazy.hu

– borászati jelentések. MTÜ – *Magyarország turizmusfejlesztési stratégiája*, Borkalauz. Helyi önkormányzatok és borút egyesületek anyagai.

Módszerek:

Szekunder kutatás: Szakirodalmi feldolgozás (gasztroturizmus és borturizmus trendek, jó gyakorlatok). Turisztikai - és gazdasági statisztikák elemzése. Nemzetközi összehasonlítás.

Primer kutatás: Kérdőíves felmérés: turisták körében (motivációk, elégedettség, költési hajlandóság). Interjúk: borászatok, vendéglátóhelyek, turisztikai szervezetek képviselőivel. Megfigyelés/terepmunka: helyszíni látogatás, programok elemzése.

Elemzési módszerek: SWOT-analízis: borvidék vagy Magyarország gasztroturisztikai kínálata. Kereslet–kínálat elemzés. Marketing-mix (4P/7P) a borvidék szolgáltatásaira. Turisztikai multiplikátor-hatás becslése (gazdasági jelentőség).

Bor, szőlőpálinka, stb. fogyasztási – és vásárlási preferenciáinak vizsgálata

Kutatási kérdések:

Általános fogyasztási szokások: Milyen szerepet tölt be a bor, a szőlőpálinka és más szőlőalapú ital a magyar fogyasztók mindennapjaiban és ünnepein? Milyen gyakorisággal fogyasztják ezeket az italokat, és milyen alkalmakhoz kapcsolódnak?

Vásárlási preferenciák: Mi alapján választanak a fogyasztók: ár, minőség, márka, borvidék, csomagolás, eredetmegjelölés? Hol vásárolják leggyakrabban ezeket a termékeket? Mennyire fontos a fogyasztóknak a hazai eredet és a tradicionális jelleg?

Demográfiai különbségek: Hogyan különböznek a fogyasztási szokások nem, korcsoport, jövedelem, iskolai végzettség szerint? A fiatalabb generációk inkább bort vagy pálinkát preferálnak?

Jövőbeni trendek: Milyen szerepet játszik a prémiumizáció és az egészségtudatosság? Növekvően van-e az érdeklődés a különleges, kézműves italok iránt?

Források: Szakirodalmi áttekintés. Nemzetközi szakirodalom: Nielsen, Euromonitor, Wine Intelligence fogyasztói trendkutatásai. KSH: alkoholfogyasztási és kiskereskedelmi adatok. Agrárközgazdasági Intézet (AKI) – élelmiszer- és italiaci jelentések. Hegyközségek Nemzeti Tanácsa (HNT) – borfogyasztási felmérések. Pálinka Nemzeti Tanács – pálinkafogyasztásról szóló anyagok.

Módszerek:

Szekunder kutatás: Piackutatási jelentések feldolgozása (Nielsen, GfK, MTÜ). Nemzetközi trendek vizsgálata (bor- és pálinkafogyasztás az EU-ban).

Primer kutatás: Kérdőíves felmérés: a fogyasztók körében: fogyasztási gyakoriság, motivációk, preferenciák, vásárlási helyszínek. Interjúk/ fókuszcsoport: mélyebb megértés a választási szempontokról. Megfigyelés: vásárlói szokások (például: üzletekben termékhelyzet, fogyasztói döntések).

Elemzési módszerek: Statisztikai elemzés: demográfiai változók és preferenciák összefüggése (pl. kor vs. borfogyasztás). Faktoranalízis: vásárlási döntéseket meghatározó tényezők feltárására. SWOT-analízis: bor- és/vagy pálinkafogyasztási trendek erősségei, gyengeségei, lehetőségei, veszélyei.

Szőlészeti és Borászati Intézet

H - 3300 Eger, Leányka utca 12. • Tel.: +36 36/520-400/4540 • E-mail: szbi@uni-eszterhazy.hu

✚ Egy borászat marketing tevékenységének indítékai és marketing stratégiája

Kutatási kérdések:

Indítékok: Miért tartják fontosnak a marketingtevékenységet a borászatban? Milyen piaci igények, fogyasztói szokások vagy versenyhelyzetek indokolják a marketing kiemelt szerepét? Milyen hatást vár el a borászat a marketingtől (pl. értékesítés növekedés, márkaépítés, borturizmus erősítése)?

Marketingstratégia: Hogyan pozicionálja magát a borászat a piacon? Milyen célcsoportokat céloz meg? Milyen eszközöket használ a marketingmixben? Milyen szerepet játszik a borturizmus, a gasztronómiai kapcsolatok és a borvidéki együttműködések a stratégiában? Hogyan reagál a borászat a piaci trendekre?

Források: Hegyközségek Nemzeti Tanácsa (HNT) – borászati jelentések. Magyar Turisztikai Ügynökség – borturizmus és gasztromarketing anyagai. Választott borászat honlapja, közösségi média felületei, sajtómegjelenések.

Módszerek:

Szekunder kutatás: A borászat nyilvános marketingtevékenységének elemzése (honlap, social media, sajtó, fesztiválrészvétel). Szakirodalmi háttérelmzés a borászati marketingről és stratégiáról. Versenytársak marketingjének összehasonlítása.

Primer kutatás: Interjú: a borászat vezetőjével/marketingfelelősével a stratégiai indítékokról és döntésekről. Kérdőív: fogyasztók körében (például: milyen marketingeszközökkel találkoztak, mennyire befolyásolja őket a vásárlásban). Megfigyelés: a borászat marketingaktivitásának gyakorlati megjelenése.

Elemzési módszerek: SWOT-analízis: a borászat marketingtevékenységére. 4P/7P marketingmix elemzése. STP-modell (szegmentáció – célzás – pozicionálás). Porter-féle versenystratégiák.

✚ A hazai borágazat és a magyar bor marketing szempontú stratégiai elemzése és értékelése

Kutatási kérdések:

Ágazati helyzetelemzés: Milyen a magyar borágazat jelenlegi gazdasági helyzete? Hogyan befolyásolják a nemzetközi trendek a hazai borágazatot? Milyen erősségei, gyengeségei, lehetőségei és veszélyei vannak a magyar borágazatnak?

Marketing és stratégiai elemzés: Hogyan pozicionálja magát a magyar bor a nemzetközi piacon? Milyen marketingeszközökkel lehetne növelni a magyar bor ismertségét és fogyasztását belföldön és külföldön? Milyen szerepe van az eredetvédelemnek, borvidékek brandépítésének, nemzeti borstratégiának? Hogyan lehetne erősíteni a magyar borimázst a gasztroturizmus - és a prémiumtermékek irányába?

Források: KSH (borászati és szőlészeti statisztikák). Hegyközségek Nemzeti Tanácsa (HNT) – éves ágazati jelentések. FAO, OIV (Nemzetközi Szőlészeti és Borászati Szervezet) adatai. Agrárminisztérium, Magyar Turisztikai Ügynökség kiadványai.

Módszerek:

Szőlészeti és Borászati Intézet

H - 3300 Eger, Leányka utca 12. • Tel.: +36 36/520-400/4540 • E-mail: szbi@uni-eszterhazy.hu

Szekunder kutatás: Ágazati statisztikák elemzése (termelés, fogyasztás, export–import). Nemzetközi benchmarking (például: Franciaország, Olaszország, Spanyolország vs. Magyarország). Marketingstratégiák elemzése.

Primer kutatás: Kérdőív: fogyasztói szokások, magyar borral kapcsolatos attitűdök (érzékenység, minőségmegítélés, ismertség). Interjúk: borászok, szakmai szervezetek (HNT, MTÜ), exportőrök. Esettanulmány: 1–2 sikeres borvidék vagy márka marketingstratégiájának bemutatása.

Elemzési módszerek: SWOT-analízis: a magyar borágazatra. PESTEL-elemzés (politikai, gazdasági, társadalmi, technológiai, környezeti, jogi tényezők hatása). Porter-féle modell: a borpiac versenyhelyzetének értékelésére. Marketing-mix (4P/7P) elemzés: a hazai- és exportstratégiákra.

A management szerepe egy szőlészet és/vagy borászat (üzleti) tevékenységében

Kutatási kérdések:

Stratégiai menedzsment: Milyen szerepet játszik a menedzsment a szőlészet és/vagy borászat hosszú távú stratégiájának kialakításában? Hogyan hat a vezetői döntéshozatal a borászat piaci versenyképességére? Milyen stratégiákat alkalmaznak a borászatok a hazai - és nemzetközi piacokon?

Operatív menedzsment: Hogyan szervezi a menedzsment a termelést (szőlőtermesztés, feldolgozás, értékesítés)? Milyen szerepe van a humán erőforrás-menedzsmentnek a borászat sikerében? Hogyan kezelik az innovációt és a digitalizációt (például: precíziós szőlőtermesztés, online értékesítés)?

Marketing és értékesítés: Milyen marketing- és értékesítési stratégiákat alkalmaz egy borászat a brandépítéshez? Hogyan integrálja a menedzsment a borturizmust az üzleti modellbe? Milyen kihívásokat jelent a nemzetközi piacra lépés és annak menedzselése?

Források: Szőlészeti és borászati szakfolyóiratok (Borászati Füzetek, Borászati Lapok). Hegyközségek Nemzeti Tanácsa (HNT) kiadványai. Borászatok üzleti esettanulmányai. Magyar Turisztikai Ügynökség – borturizmus programok.

Módszerek:

Szekunder kutatás: A vállalatvezetési- és borászat-menedzsment szakirodalmi háttérének áttekintése. Piaci elemzések, borágazati statisztikák feldolgozása. Hazai borvidékek menedzsment-gyakorlatainak összehasonlítása.

Primer kutatás: Esettanulmány: egy konkrét borászat menedzsmentjének bemutatása. Interjúk: borászat vezetőivel, menedzserekkel, marketingfelelősökkel. Kérdőív: dolgozók vagy fogyasztók körében (például: hogyan látják a menedzsment döntéseinek hatását).

Elemzési módszerek: SWOT-analízis: egy borászat menedzsmentjére. BCG-mátrix a stratégiai irányok vizsgálatához. Porter-féle modell: a borászat versenyhelyzetére. A teljesítménymenedzsment értékelése.

A szőlőtermesztés és/vagy bortermelés eredményességének vizsgálata, eredményességét befolyásoló tényezők meghatározása

Kutatási kérdések:

Szőlészeti és Borászati Intézet

H - 3300 Eger, Leányka utca 12. • Tel.: +36 36/520-400/4540 • E-mail: szbi@uni-eszterhazy.hu

Általános helyzetelemzés: Hogyan mérhető a szőlőtermesztés és bortermelés eredményessége (hozam, költség-jövedelem mutatók, piaci árak)? Melyek a főbb költségtényezők, és hogyan befolyásolják a jövedelmezőséget? Milyen különbségek vannak a különböző borvidékek, fajták vagy termelési irányzatok/módszerek között?

Eredményességet befolyásoló tényezők elemzése: Hogyan hatnak az időjárási - és klimatikus tényezők a szőlő és bor eredményességére? Milyen szerepe van a technológiának, gépesítésnek és innovációnak? Hogyan befolyásolják a piaci trendek (fogyasztói igények, exportlehetőségek) az ágazat teljesítményét? Milyen menedzsment- és szervezési döntések javíthatják a gazdasági eredményességet?

Fejlesztési irányok feltérképezése, meghatározása: Hogyan lehet növelni a szőlő- és bortermelés fenntarthatóságát és versenyképességét? Milyen lehetőségek vannak a költségcsökkentésre vagy a bevételek növelésére (például: magasabb feldolgozottsági szint, közvetlen értékesítés, borturizmus)?

Források: Szakirodalmi cikkek: Studies in Agricultural Economics, Gazdálkodás, Borászati Füzetek. Borászatok üzemi adatai, nyilvántartásai. OIV (Nemzetközi Szőlészeti és Borászati Szervezet) éves jelentései. KSH agrárstatisztikai kiadványai (szőlő- és bortermelés adatok).

Hegyközségek Nemzeti Tanácsa (HNT) ágazati jelentések. Agrárminisztérium – borágazati helyzetértékelések. Eurostat agrárstatisztikák.

Módszerek:

Szekunder kutatás: Termelési- és költségadatok feldolgozása (üzemi, KSH, HNT statisztikák). Nemzetközi összehasonlítás.

Primer kutatás: Kérdőíves felmérés: szőlőtermelők, borászok körében (például: milyen tényezőket tartanak a legfontosabbnak a jövedelmezőség szempontjából). Interjúk: borászatok vezetőivel, szakmai szervezetek képviselőivel. Esettanulmány: egy konkrét borászat költség- és jövedelmi struktúrájának elemzése.

Elemzési módszerek: Költség-hozam elemzés (input-output viszonyok). Mutatószám-elemzés: jövedelmezőség, hatékonyság, piaci részesedés. SWOT-analízis: belső erőforrások és külső tényezők feltárására. Regressziós elemzés: az eredményességet befolyásoló tényezők statisztikai vizsgálatára (például: időjárás, hozam, költségek, árak).

 Az ökológiai - és a hagyományos gazdálkodás költség - és jövedelem viszonyainak vizsgálata

Kutatási kérdések:

Általános összehasonlítás: Milyen különbségek vannak az ökológiai - és a hagyományos gazdálkodás költség- és jövedelemszerkezetében? Melyik gazdálkodási forma bizonyul jövedelmezőbbnek rövid - és hosszú távon? Milyen tényezők növelik vagy csökkentik a gazdasági eredményességet?

Költségviszonyok: Hogyan alakulnak a termelési költségek (pl. inputanyagok, munkaerő, géphasználat) öko- és hagyományos gazdálkodásban? Milyen különbségek vannak a támogatások és pályázati lehetőségek terén? Mekkora a fajlagos költség (Ft/ha, Ft/kg, Ft/l) az egyes rendszerekben?

Szőlészeti és Borászati Intézet

H - 3300 Eger, Leányka utca 12. • Tel.: +36 36/520-400/4540 • E-mail: szbi@uni-eszterhazy.hu

Jövedelmi viszonyok: Hogyan hat a piaci ár és a fogyasztói kereslet az ökológiai termékek jövedelmezőségére? Van-e exportpiaci előny az ökológiai termékek számára? Hogyan érvényesül a hozzáadott érték (pl. bio minősítés, prémium pozicionálás)?

Fejlesztési lehetőségek: Milyen tényezők segítik vagy akadályozzák az ökológiai gazdálkodás terjedését? Hogyan lehet a jövedelmezőséget javítani mindkét gazdálkodási formában?

Források: Üzemtani és agrárgazdaságtani szakfolyóiratok, szakkönyvek. Nemzetközi: FAO, IFOAM tanulmányai. KSH agrárstatisztika. AKI (Agrárközgazdasági Intézet) – Tesztüzemi információs rendszer adatai. Agrárminisztérium – ökológiai gazdálkodásról szóló éves jelentések. Eurostat – ökológiai gazdálkodás EU-országokban.

Módszerek:

Szekunder kutatás: Adatgyűjtés a KSH-ból, AKI-ból, Eurostatból (termelési költségek, árak, jövedelmek). A szakirodalmi háttér áttekintése (ökológiai – és hagyományos gazdálkodás). Nemzetközi összehasonlítás (EU-tagországok gyakorlata).

Primer kutatás: Kérdőíves felmérés: gazdálkodók körében (például: költség szerkezet, támogatások, piaci tapasztalatok). Interjúk: bio- és hagyományos termelők, szakmai szervezetek. Megfigyelés/terepmunka: helyszíni látogatás, programok elemzése. Esettanulmány: egy öko- és egy hagyományos gazdaság költség-jövedelem adatainak részletes elemzése.

Elemzési módszerek: SWOT-analízis: a gazdálkodási formákra/termelési irányzatokra. Költség-hozam elemzés (input-output mutatók). Jövedelmezőségi mutatók (például: árbevétel/költség, fedezeti pont, jövedelem/ha). Érzékenységvizsgálat: hogyan hat az árak, támogatások vagy hozamok változása az eredményességre.

Szőlőtermesztéssel és/vagy bortermeléssel foglalkozó gazdaság ökonómiai elemzése

Kutatási kérdések:

Gazdasági helyzetelemzés: Milyen költség- és bevételi struktúrával működik a vizsgált szőlészeti/borászati gazdaság? Hogyan alakul a hozam, és mennyiben befolyásolja a jövedelmezőséget? Milyen tényezők határozzák meg a gazdaság versenyképességét (méret, technológia, piaci kapcsolatok)?

Ökonómiai teljesítmény: Milyen a fajlagos költség és árbevétel egy hektárra vagy egy liter borra vetítve? Mekkora a fedezeti pont, illetve hogyan alakul a fedezeti hozzájárulás? Milyen jövedelmezőségi mutatókkal mérhető a gazdaság eredményessége?

Külső tényezők hatása: Hogyan befolyásolják az időjárási tényezők és a klimatikus változások a gazdasági eredményt? Milyen szerepe van a támogatásoknak? Hogyan hatnak a piaci trendek a gazdaság működésére?

Források: KSH – mezőgazdasági statisztikák (szőlő- és bortermelés). Agrárközgazdasági Intézet (AKI) – Tesztüzemi információs rendszer. Hegyközségek Nemzeti Tanácsa (HNT) – borászatokra vonatkozó ágazati adatok. A gazdaság pénzügyi és termelési adatai (ha van hozzáférés). Nemzetközi tanulmányok: OIV (Nemzetközi Szőlészeti és Borászati Szervezet) éves jelentései.

Módszerek:

Szekunder kutatás: Ágazati adatok feldolgozása (hozamok, árak, költségek). Nemzetközi összehasonlítás (más országok borászati gazdaságainak mutatói). Szakirodalom feldolgozása az ökonómiai elemzés módszereiről.

Szőlészeti és Borászati Intézet

H - 3300 Eger, Leányka utca 12. • Tel.: +36 36/520-400/4540 • E-mail: szbi@uni-eszterhazy.hu

Primer kutatás: Esettanulmány: egy konkrét szőlészeti-borászati gazdaság ökonómiai vizsgálata. Interjú: gazdaságvezetőkkel a költségek, bevételek, piaci kihívások témájában. Adatgyűjtés: vállalati pénzügyi beszámolókból, termelési nyilvántartásokból.

Elemzési módszerek: Költség-hozam elemzés (input-output viszonyok). Fajlagos mutatók: költség/ha, költség/liter, árbevétel/ha, árbevétel/liter. Jövedelmezőségi mutatók: árbevétel-költség arány, jövedelmezőségi ráta, fedezeti pont. SWOT-analízis: a vizsgált gazdaságra. Érzékenységvizsgálat: hogyan változik a jövedelmezőség ár-, hozam- vagy költségváltozás esetén.

Szőlőtermesztéssel foglalkozó gazdaságok méretezése és gazdálkodásának elemzése

Kutatási kérdések:

Méretezés: Mekkora az optimális üzemméret szőlőtermesztés esetén? Hogyan hat a gazdaság mérete (kiscsaládi, közepes, nagyüzemi) a költség- és jövedelemviszonyokra? Hol van a méretgazdaságosság határa a szőlőtermesztésben?

Gazdálkodás elemzése: Milyen különbségek vannak a technológia, a munkaerő-szükséglet és a gépesítés szintjei között a különböző méretű gazdaságokban? Hogyan alakulnak a fajlagos költségek és bevételek a méret függvényében? Milyen szerepet játszanak a támogatások és a piaci kapcsolatok a különböző méretű gazdaságok fennmaradásában?

Fejlesztési lehetőségek: Milyen irányok segíthetik a kis- és közepes gazdaságokat a hosszú távú életképesség fenntartásában? Hogyan tudnak a nagyobb gazdaságok versenyképesek maradni a nemzetközi piacon? Milyen együttműködési formák (szövetkezet, integráció) segíthetik a gazdaságokat?

Források: KSH – mezőgazdasági statisztikák, üzemsztruktúra adatok. AKI (Agrárközgazdasági Intézet) – Tesztüzemi információs rendszer. Hegyközségek Nemzeti Tanácsa (HNT) – borvidéki jelentések. Eurostat – agrárüzemméret szerinti bontások. Nemzetközi források: FAO, OIV tanulmányok a szőlőtermesztés gazdasági kérdéseiről.

Módszerek:

Szekunder kutatás: Szakirodalmi háttér elemzés és statisztikai adatok feldolgozása (üzemméret, hozam, költség- és bevételstruktúra). Nemzetközi összehasonlítás (gazdaságméretet).

Primer kutatás: Esettanulmány: különböző méretű szőlőtermesztő gazdaságok összehasonlítása. Interjúk: gazdálkodókkal a méretből adódó előnyökről és nehézségekről. Adatgyűjtés: üzemi nyilvántartások, pénzügyi beszámolók alapján.

Elemzési módszerek: Fajlagos mutatók: hozam/ha, költség/ha, jövedelem/ha, munkaerő-szükséglet/ha. Mérethatékonyság vizsgálata: költséggörbék (átlagköltség, határköltség). Jövedelmezőségi mutatók: árbevétel-költség arány, fedezeti pont. SWOT-analízis: kis- és nagyüzemek összehasonlítása. Érzékenységvizsgálat: hogyan változik a gazdálkodás eredménye ár-, hozam- vagy költségváltozás esetén.

Tóth Adrienn Mária, tanársegéd

Oktatott tudományterületek: növényélettan; szőlő kórokozói-, kártevői és növényvédelme

Javasolt szakdolgozati témakörök:

Szőlészeti és Borászati Intézet

H - 3300 Eger, Leányka utca 12. • Tel.: +36 36/520-400/4540 • E-mail: szbi@uni-eszterhazy.hu

- ✚ Klímaváltozás hatása a csemegezőlő/borszőlő beltartalmi és textúra-paramétereire**
Kutatási kérdések: Hogyan változik a cukor-, sav- és polifenol-tartalom, valamint a bogyó textúrája a hőmérsékleti és csapadék-anomáliák függvényében??
Források: tudományos cikkek (pl. Vitis, OENO One, Food Chemistry, Horticulture), meteorológiai adatsorok, hazai kutatások.
Módszerek: több évjárat meteorológiai adatainak feldolgozása. Szőlőfajták/bor vizsgálata legalább 2 évjáratban.

- ✚ Biológiai növényvédelmi megoldások hatékonysága a klímaváltozás tükrében**
Kutatási kérdések: Hogyan teljesítenek a biológiai készítmények (pl. Bacillus subtilis, Trichoderma spp.) szélsőséges évjáratokban? Képesek-e stabilan csökkenteni a fertőzésnyomást?
Források: tudományos cikkek (pl. Vitis, OENO One, Food Chemistry, Horticulture), meteorológiai és borászati évjárat-összefoglalók.
Módszerek: biológiai készítmények kipróbálása több évjáratban, fertőzésmérték és termésminőség összehasonlítása.

- ✚ Zöldmunkák és speciális zöldmunkák a klímaváltozás szolgálatában**
Kutatási kérdések: Hogyan segíthetnek a zöldmunkák a szélsőséges hőmérsékleti és csapadékviszonyok ellensúlyozásában? Milyen hatással van a levélválogatás, hajtásigazítás, csonkázás a fürtzóna mikroklímájára és a betegségek előfordulására? Hogyan járulhatnak hozzá a speciális zöldmunkák (pl. fűrtriktítás, gyűrűzés, árnyékoló lombzat fenntartása) a termés minőségének és biztonságának növeléséhez a klímaváltozás tükrében?
Források: Nemzetközi szakirodalom (OENO One, Vitis Journal, Acta Horticulturae, Crop Protection), Hazai szőlészeti kutatások és kísérletek (pl. MATE, Szőlészeti és Borászati Kutatóintézet). OIV és IOBC szakmai anyagok, Agrometeorológiai adatsorok és előrejelzések
Módszerek: Terepi kísérletek több évjáratban (különböző zöldmunka-kezelések beállítása), Mikroklíma mérések a fürtzónában (hőmérséklet, páratartalom, fényintenzitás), Minőségi vizsgálatok: bogyóméret, cukor/sav arány, aroma- és polifenol profil, Növényvédelmi felvételezések (lisztharmat, peronoszpóra fertőzési nyomás), Gazdasági elemzés: költség- és munkaerő-igény összehasonlítása, Statisztikai modellezés (ANOVA, korreláció, PCA).

- ✚ Borszőlő és csemegezőlő szaporítóanyag-termelésének vizsgálata a klímaváltozás tükrében**
Kutatási kérdések: Milyen kihívásokkal néz szembe a szaporítóanyag-előállítás (pl. alanyhasználat, oltványminőség) a változó éghajlati feltételek mellett?
Források: Teleki-alanyokra, nemzetközi alanyokra vizsgálatokra vonatkozó irodalom; hazai alanyhasználati gyakorlatok.
Módszerek: irodalomkutatás, interjúk faiskolai szakemberekkel, esettanulmány. Akár terepi, tenyészedenyes kísérlet beállítása.

Dr. Végvári György, egyetemi tanár

Szőlészeti és Borászati Intézet

H - 3300 Eger, Leányka utca 12. • Tel.: +36 36/520-400/4540 • E-mail: szbi@uni-eszterhazy.hu

Oktatott tudományterületek: növénytan és növényélettan, talajtan és agrokémia

Javasolt szakdolgozati témakörök:

- ✚ Az alany hatása néhány szőlőfajta beltartalmi értékeire**
Kutatási kérdések: Hogyan hat az alanyfajta a nemes fajta a biológiailag aktív hatóanyagainak szintézisére?
Források: tudományos cikkek, SCOPUS, WOS.
Módszerek: kísérleti munka egy szőlőültetvényben, illetve laboratóriumi kémiai analízis.
- ✚ A szőlő színanyagainak változása az alanyhatás függvényében.**
Kutatási kérdések: Hogyan változik a cukor-, sav-, polifenol-tartalom, pH a különböző alanyokon? Milyen összefüggés van az alany és a nemes kombinációk és a színanyagtartalom között?
Források: tudományos cikkek SCOPUS, WOS.
Módszerek: laborvizsgálatok, több alany-fajta kombináció összehasonlító elemzése.

Dr. Villangó Szabolcs, egyetemi docens

Oktatott tudományterületek: szőlészeti és borászati alapismeretek (bevezetés a szőlészetbe és borászatba), ampelográfia, szőlőtermesztés technológiája

- ✚ A késői metszés hatása a szőlő fakadására és fagykár-érzékenységére különböző fajták esetében**

 - **Cél:** Késleltetett rügyfakadás előidézése, fagyveszély csökkentése, érésidő kitolása.
 - **Kísérlet:** Kísérleti parcellákban különböző metszési időpontok összehasonlítása.
- ✚ Levelezés időzítésének szerepe a fűrtök napégés elleni védelmében és az érésidő kitolása érdekében**

 - **Cél:** Optimális fényhasznosítás elérése napégés nélkül.
 - **Kísérlet:** Korai, közepes és késői lelevelezés összehasonlítása (napégés aránya, cukorfok, savtartalom, fenolos komponensek).
- ✚ Magyar szőlőfajták (hungarikumok) rezilienciája a klímaváltozással szemben**

 - **Fókusz:** Egyetemi génbank.
 - **Kísérlet:** Fajtaspecifikus viselkedés vizsgálata, fajtaértékkutatás, őshonos fajták megőrzésének és újraértékelésének szerepe a változó klímaviszonyok között.
- ✚ Fűrtrítítás szerepe a termésminőség szabályozásában szélsőséges évszéljárásokban**

 - **Vizsgálat:** Fűrtrítítás hatása cukorfokra, savtartalomra, fenolos érettségre.

Szőlészeti és Borászati Intézet

H - 3300 Eger, Leányka utca 12. • Tel.: +36 36/520-400/4540 • E-mail: szbi@uni-eszterhazy.hu

- **Kísérlet:** Fürtritkítás mértékének, idejének hatásvizsgálata.
- ✚ **Árnyékoló rendszerek (pl. lombfal magasság beállítása, napvitorlák, mesterséges takarások) hatása**
- **Kísérlet:** Árnyékolási technikák hatása a napégés mértékére, és a szőlő minőségi paramétereire.
- ✚ **Különböző művelés- (pl.: Guyot, ernyő, kordon) és metszsmódok (csapos, szálvesszős) összehasonlító vizsgálata a megváltozott klimatikus viszonyok tükrében**
- **Kísérlet:** Rügyterhelés, hajtásnövekedés, termésmennyiség, minőség vizsgálata.
- ✚ **Aszálytűrés (vízhiány) vizsgálata öntözött és nem öntözött tőkék összehasonlításával**
- **Kísérlet:** Modell és termőhelyi.
- **Módszerek:** Talajnedvesség, vízpotenciál, gázcsere.

Források:

Google Scholar (<https://scholar.google.com/>), ScienceDirect (<https://www.sciencedirect.com/>), VITIS VEA (<https://www.vitis-vea.de/>)

Dr. Barócsi Zoltán, egyetemi docens

Oktatott tudományterületek: szőlőtermesztés technológiája, borászati technológia

Javasolt szakdolgozati témakörök:

✚ **Fitotechnikai műveletek hatékonysága**

Kutatási kérdések: Mi a metszés és az egyes zöldmunkák hatása a szőlő mennyiségi és minőségi mutatóra?

Források: Hazai és nemzetközi szakkönyvek, folyóiratcikkek, borvidéki termékleírások.

Módszerek: kísérlet beállítása az EKKE Kőlyuktető telephelyén vagy más ellenőrizhető ültetvényben. Szőlészeti (és borászati adatok) begyűjtés.

✚ **Tőkeművelésmód összehasonlító kísérletek**

Kutatási kérdések: Milyen szerepe van a tőkeművelésmódoknak a szőlő érési folyamataiban és a termés/bor beltartalmában?

Források: Hazai és nemzetközi szakkönyvek, folyóiratcikkek, elemzések.

Módszerek: Összehasonlító elemzések, laborvizsgálatok, érzékszervi vizsgálatok. Mikro- és mezovinizifikációs módszerek.

✚ **Termőhelyi hatások a szőlő érésmenetében**

Szőlészeti és Borászati Intézet

H - 3300 Eger, Leányka utca 12. • Tel.: +36 36/520-400/4540 • E-mail: szbi@uni-eszterhazy.hu

Kutatási kérdések: Azonos körülmények között kezelt ültetvényekben milyen hatása van a dűlő adottságainak a szőlő hozamára, valamint a szőlő és bor összetételére?

Források: Hazai és nemzetközi szakkönyvek, folyóiratcikkek

Módszerek: Laboratóriumi vizsgálatok a beltartalom vonatkozásában, valamint a bogyó és fűrt mennyiségi mutatóinak változása.

A rozékészítés optimális szüreti időpontjának meghatározása

Kutatási kérdések: Milyen érési stádium eredményezi a legkedvezőbb összetételt és érzékszervi tulajdonságokat a rozék esetében?

Források: Hazai és nemzetközi szakkönyvek, folyóiratcikkek

Módszerek: Interjú a rozékészítésben jelentős borászatokkal, vagy saját méréseken alapuló kísérletek kivitelezése.

Klónok szerepe a szőlőtermesztésben és borászatban

Kutatási kérdések: Mi a szerepe a klónoknak szőlészeti és borászati vonatkozásban? Milyen különbségek jellemzők az egyes klónok szőlészeti és borászati paramétereiben?

Források: Hazai és nemzetközi szakkönyvek, folyóiratcikkek

Módszerek: Nemzetközi szakirodalmi összehasonlítások, saját szőlőtermesztési és mikrovínifikációs kísérleti eredmények elemzése.

Különböző macerációs/extrakciós módszerek összehasonlítása a vörösborkészítésben

Kutatási kérdések: A héjnerjesztés során milyen macerációs/extrakciós módszerek segítik a legkedvezőbb kémiai összetétel és érzékszervi tulajdonságok kialakulását?

Források: Hazai és nemzetközi szakkönyvek, folyóiratcikkek.

Módszerek: Körfejtés/csömösölés/törköly alámerítés, stb., változó héjontartási időtartamok és cefrekezelési hőmérsékletek szerepének kísérleti értékelése.

Fajlesztő törzsek összehasonlító elemzése

Kutatási kérdések: Milyen fajlesztők használata és milyen erjesztési körülmények segítik elő a legkedvezőbb beltartalmú fehér, rozé, vagy vörösborkok előállítását?

Források: Hazai és nemzetközi szakkönyvek, folyóiratcikkek

Módszerek: Mikro-vagy mezovínifikációs módszerek és eredményeik kiértékelése laboratóriumi és érzékszervi bírálati eredmények alapján.

Szőlészeti és Borászati Intézet

H - 3300 Eger, Leányka utca 12. • Tel.: +36 36/520-400/4540 • E-mail: szbi@uni-eszterhazy.hu

Határidők

Szakdolgozat témaválasztás

2 időszak lehetséges (tájékoztató időpontok, a pontos dátumok az adott év oktatási naptárában találhatóak).

őszi: nov.24 - dec. 15.

tavaszi: máj.30 - jún. 15.

Szakdolgozat beadás határideje

őszi: nov.15.

tavaszi: ápr.15.

A szakdolgozatírás 3 féléven átívelő munka, így mindenkinek folyamatosan kell haladnia vele.

A konzulensek általi elfogadó nyilatkozat abban az esetben kerül aláírásra, amennyiben a hallgató az elkészült dolgozat feltöltési határidejét megelőző 10 napban a dolgozat 95%-át megküldi a konzulense számára. Őszi félév esetén nov.05., tavaszi félév esetén április 05. A dolgozatokat a konzulenseknek fel kell tölteni a Turnitin plágiumellenőrző programba és annak elfogadására is szükség van a konzultációs nyilatkozat kiadásához, mivel ez egy hosszabb folyamat, emiatt szükséges a határidők pontos betartása!

Zárszó

A szakdolgozat, TDK-dolgozat és diplomamunka elkészítése nemcsak egy kötelező feladat, hanem lehetőség is: alkalom arra, hogy önállóan gondolkodj, kérdezz, bizonyíts és maradandót alkoss. A siker kulcsa a jó témaválasztás, a tudatos tervezés, a következetes munka és a nyitott, partneri együttműködés a témavezetőddel. Hibák és elakadások előfordulnak – ez a kutatás része. A lényeg, hogy dokumentáld a folyamatot, tanulj belőle, és menj tovább.

Beadás előtti ellenőrző lista

- **Tartalom:** minden kötelező fejezet megvan (Bevezetés, Célkitűzés, Irodalmi áttekintés, Anyagok és módszerek, Eredmények, Következtetések, Összefoglalás, Irodalomjegyzék, Mellékletek).
- **Kohézió:** a szöveg logikusan épül, a fejezetek összefűzöttek, nincsenek ismétlések vagy „lógó” állítások.
- **Ábrák és táblázatok:** sorszám, cím, forrás/CC-licenc, tengelyfeliratok és mértékegységek rendben; a szövegben mindegyikre van hivatkozás.
- **Hivatkozások:** egységes stílus (pl. APA), minden szövegekői hivatkozásnak van irodalomjegyzék-tétele, és fordítva.

Szőlészeti és Borászati Intézet

H - 3300 Eger, Leányka utca 12. • Tel.: +36 36/520-400/4540 • E-mail: szbi@uni-eszterhazy.hu

- **Nyelv és forma:** helyesírás, következetes terminológia, egységes stílusok; intézményi formai előírások betartva.
- **Plágium:** minden átvett gondolat hivatkozva, saját eredmények elkülönítve.
- **Fájlok:** végleges PDF + szerkeszthető forrás, ábrafájlok külön mappában; fájlnev egyezés a szabállyal.
- **Jóváhagyás:** témavezető látta a végleges verziót, és az intézeti adminisztratív lépések (nyilatkozatok, űrlapok) kipipálva.

Eredményes tudományos munkát kívánunk minden hallgatónak és kívánjuk, hogy járják szakmai alázattal, szorgalommal és sikerrel végig a dolgoztatás útját!

Eger, 2025.09.22.

A Szőlészeti és Borászati Intézet munkatársai

